

**PŁACZE DZIEWCZYŃKA, BALON UCIEKŁ JEJ.
LUDZIE MÓWIĄ: "NIE PŁACZ". A BALONIK HEN!...**

(Bułat Okudźawa, fragment piosenki)

WYRAZ BALON MA WIELE ZNACZEŃ, NP.:

- 1. balon (latający)**
- 2. balon (kopuła)**
- 3. balon (dmuchany)**
- 4. balon (naczynie)**
- 5. balon (w sporcie)**
- 6. balon (pneumatyczna opona samochodowa
lub rowerowa o szerokim przekroju)**
- 7. balon (piłka rzucona zbyt wysoko podczas
gry w tenisa, siatkówkę lub piłkę nożną)**

Balona czy balonu?

Dopełniacz brzmi w zasadzie *balonu*, **biernik** *balon*.
Potocznie jednak używa się biernika *balona*

(np. „Tato, kup mi balona”).

Czy końcówka dopełniacza zmienia się w zależności od znaczenia wyrazu *balon*?

CO MÓWIĄ SŁOWNIKI?

- „Inny słownik języka polskiego” pod red. M. Bańki (2000)

podaje - **U** (dopełniacz) dla wszystkich znaczeń.

- „Wielki słownik poprawnej polszczyzny” (PWN, 2004)

nic nie podaje, bo nie ma w ogóle hasła *balon* (!).

- „Wielki słownik ortograficzny” (PWN, 2006)

też tylko - **U** (dopełniacz).

Czy zgadza się to z rzeczywistością językową?

NIEKONIECZNIE

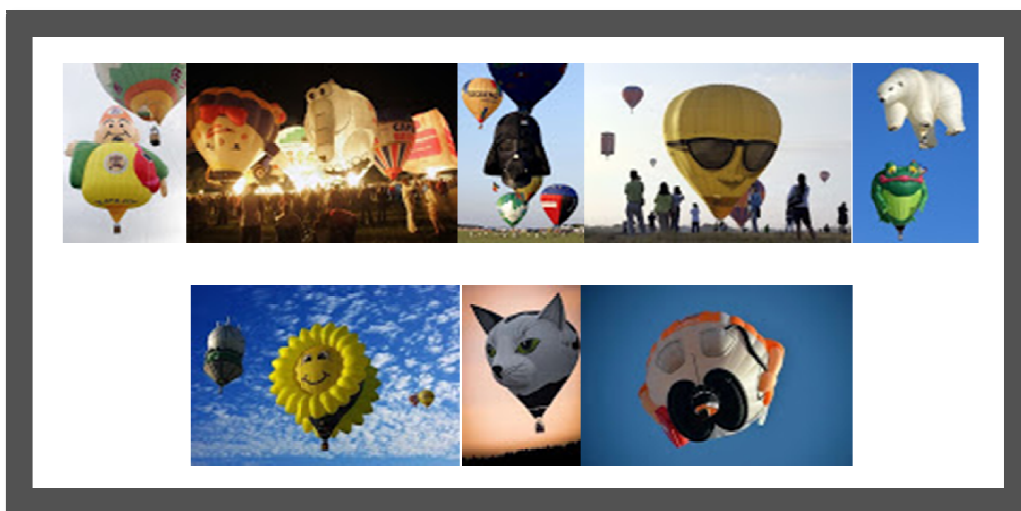
Frazeologizm:

robić kogoś w balona (też: robić z kogoś balona)

- w potocznej polszczyźnie ośmieszyć kogoś, nabrać, wprowadzić w błąd.

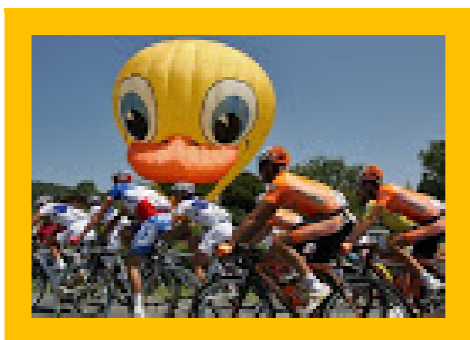

LATAJĄCE BALONY I ZWYKŁE BALONIKI **DMUCHANE POTRAFIĄ ZACHWYCIĆ KSZTAŁTEM,** **KOLOREM, WIELKOŚCIĄ**

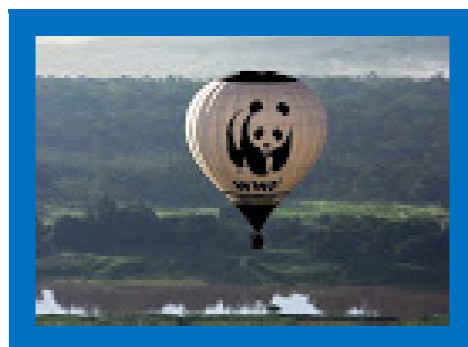
oraz zaskoczyć różnorodnością ich wykorzystania.

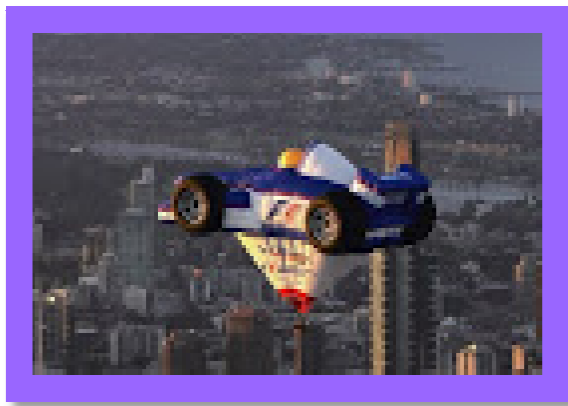
Balony są dekoracją wielkich imprez (np.: sportowych, ekologicznych, politycznych itp.), służą reklamie i promocji określonych haseł, akcji, postaw, produktów.

**Balon towarzyszący kolarzom
w trakcie Tour de France.**

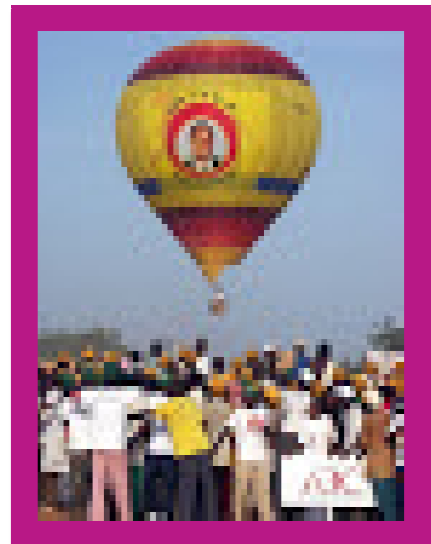
**Balon w służbie ekologii.
Fundacja WWF chce
zwrócić uwagę na
karczowanie lasów
amazońskich.**

Balon przygotowany z okazji
Grand Prix Australii.

Balon polityczny z podobizną
kandydata na prezydenta
w Burkina Faso.

Przed I wojną światową zaczęto stosować balony jako
napęd do statków - okrętów balonowych tzw.
BALONOWCÓW.

**Ze względu na rozwój innych technologii
zarzucono ich używanie.**

BALONY ZOSTAŁY UŻYTE NAWET W KOSMOSIE!!!

W 1984 roku **radziecka sonda Vega** wystrzeliła
w atmosferę **WENUSA** dwa balony z sensorami,
które przekazywały przez dwa dni dane telemetryczne.
Produkuje się również balony, które używane są do celów
praktycznych, takich jak meteorologia, leczenie, obrona
wojskowa lub transport.

BALONIARSTWO

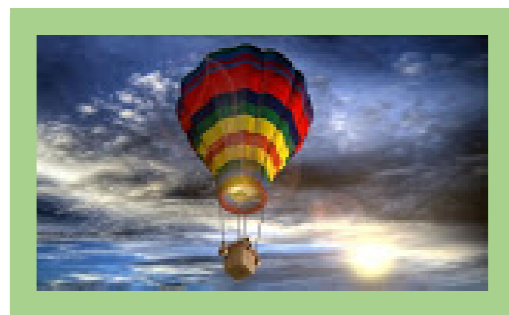

19 września 1783 w Wersalu odbył się pierwszy załogowy lot. Bracia Montgolfier wraz ze szwajcarskim fizykiem Ami Argandem zbudowali balon na gorące powietrze, na pokładzie którego znalazły się baran, kogut i kaczka.

Dzięki temu doświadczeniu próbowano ustalić, jaki wpływ na żywe organizmy będzie miała podróż powietrzna. Po tej próbie rozpoczęto przygotowania do lotu z udziałem ludzi.

JAK TO SIĘ W OGÓLE DZIEJE, ŻE BALON LATA?

Żeby balon wzbił się w górę, trzeba ogrzać powietrze w jego wnętrzu. Pewnie już wiecie, że używa się dziś do tego gazu propan-butan, bądź propanu technicznego.

Powietrze wewnątrz powłoki balonu po podgrzaniu ma mniejszą gęstość niż powietrze, które go otacza. Dzięki temu jest one lżejsze, co w efekcie pozwala na uniesienie się statku powietrznego w górę. Proste?

PEWNIENIE ZAPYTACIE, CO TAK NAPRAWDĘ ZNACZY „PODGRZANE POWIETRZE”?

Żeby balon poleciał wystarczy 90-110 °C, natomiast zimą wystarczy nawet 30-40 °C. Domyślamy się, że w głowie mieliście zdecydowanie wyższe temperatury. Aby nie uszkodzić powłoki balonu, temperatura nie powinna przekraczać 130°C. Powłoka ta co prawda jest wytrzymalsza od tej sprzed kilkuset lat (kiedyś była uwaga! PAPIEROWA!), dziś wykonywana jest z tkanin poliestrowych odpornych na wysokie temperatury, bardzo wytrzymałych i niepalnych, ale nie niezniszczalnych! Za to przez tyle lat (przeszło 200) koszt prawie w ogóle się nie zmienił i wciąż najlepszym budulcem okazuje się być wiklina. Jest lekka i bardzo elastyczna, dzięki czemu pochłania całą energię – co jest kluczowe w momencie zetknięcia balonu z podłożem. A trochę on waży...

CIEKAWOSTKI BALONOWE

• ILE WAŻY BALON?

Niematło, bo jest to ok. 400kg, do czego należy doliczyć pasażerów. Pomyślicie - 400kg. Tak dużo? Ale jak to możliwe? No to liczymy:

- powłoka - 100kg;
- kosz - 70kg;
- butle - tutaj mamy największy ciężar.

Jeśli chodzi o masę pasażerów, to wszystko zależy od udźwigu samego kosza, najczęściej spotykane to takie **3 – 6 osobowe**, ale są i ogromne, które mogą zabrać nawet...

35 osób!

• JAK WYSOKO POLECIMY BALONEM?

Loty widokowe to średnia wysokość 2000 – 3000 metrów.

Dla porównania dwóch biegunów dodamy, że **pierwszy lot z XVIII wieku osiągnął pułap 25 m, a rekordowy z 2005 roku aż 21 km!**

• JAK SZYBKO SIĘ LATA BALONEM?

Prędkość nie jest oszałamiająca, bo można latać ok. 20 km/h, a zapas gazu starczy na maksymalnie 4-godzinną wyprawę.

- **CZY BALON MOŻE BYĆ ŚRODKIEM TRANSPORTU
Z PUNKTU A DO PUNKTU B?**

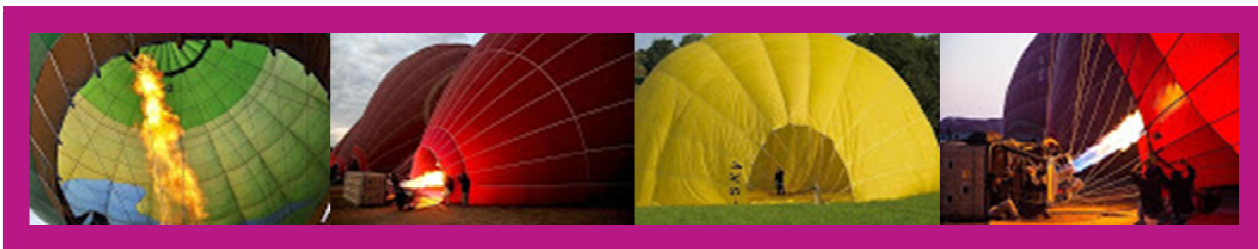
Często planujemy podróże na ważne i wyjątkowe wydarzenia w życiu swoim lub bliskich. Czy balonem możemy w tym i w tym dniu przelecieć z punktu A do punktu B.

Teoretycznie wymagania startowe są niewielkie, wystarczy balon i teren wielkości 50m², ale najistotniejsze są tutaj warunki atmosferyczne i co kluczowe **KIERUNEK WIATRU!** Podsumowując: niestety nie sposób zagwarantować, że lecąc balonem zdążymy na wesele czy inną uroczystość, ale podróżując w ten sposób, zapewnimy sobie przygodę życia! Tylko musimy, oddać się w ręce fachowców.

- **ILE KOSZTUJE LOT BALONEM?**

Turystyczne, godzinne, fantastyczne loty kosztują z **reguły powyżej 500 zł za osobę.**

- **JAK SIĘ PRZYGOTOWAĆ DO LOTU?**

Należy ubrać się wygodnie, założyć płaskie buty, upewnić się, że dobrze się czujemy i mamy doskonały humor.

- **CZY NA LOT BALONEM ZABIERA SIĘ SPADOCHRONY?**

Zazwyczaj nie. Podobnie zresztą jak w samolotach pasażerskich. Balony są jednymi z najbezpieczniejszych statków powietrznych i podczas lotów turystycznych nie są wymagane spadochrony. Wyjątek stanowią niektóre loty, np.: sportowe, wysokościowe i specjalne - związane z większym ryzykiem.

- **CZY MOŻLIWE SĄ NOCNE LOTY BALONEM?**

Nocny lot balonem należy do jednych z najbardziej widowiskowych zdarzeń. Dzięki podświetleniu płomieniem palnika od wewnątrz, balon wygląda jak gigantyczny chiński lampion lub ogromna żarówka. Aby jednak taki lot był bezpieczny, trzeba tak go zaplanować, żeby lądowanie nastąpiło po nastaniu świtu.

- **CO TAKIEGO SZCZEGÓLNEGO JEST W LOCIE BALONEM?**

Atmosfera podczas lotu balonem jest nieporównywalna do niczego innego. Łączy spokój, z doniosłością chwili, wspaniałymi widokami i lekkim dreszczykiem emocji. Właśnie dlatego loty balonem sprzyjają świętowaniu ważnych rocznic czy uczczeniu ważnych wydarzeń czy też są wyjątkowym prezentem lub nagrodą.

- **CZYM BYŁA PRZEDWOJENNA "GWIAZDA POLSKI"?**

Balonem. *Gwiazda Polski* był to największy na świecie tradycyjny balon stratosferyczny wielokrotnego użytku, zaprojektowany i zbudowany w Polsce w 1938 r. Jego celem miała być próba pobicia rekordu wysokości ustanowionego przez pilota Stevensa (22 066 m); plan Polaków przewidywał osiągnięcie wysokości 30 000 m. Start „Gwiazdy Polski” miał odbyć się we wrześniu 1939 r. w Sławsku, we Wschodnich Karpatach. Wybuch II wojny światowej pokrzyżował jednak realizację tego zamierzenia.

WARTO WIEDZIEĆ

- W roku 2002 Steve Fosset jako pierwszy okrążył świat podczas przelotu balonem.
- Franciszek Dionizy Kniaźnin w poemacie "Balon czyli wieczory puławskie " upamiętnił tragicznie zmarłego w roku 1786 areonautę. Kogo ?

KOTA FILUSIA. W 1784 r. doszło do kilkunastu wzlotów balonów na terenie Rzeczypospolitej, co stawia nas w rzędzie najaktywniejszych, po Francji, uczestników "balonowego szaleństwa". **Filuś – kot księżnej Izabeli Czartoryskiej to pierwszy polski zwierzęcy aeronauta.** Jego tragiczny w skutkach, pierwszy i ostatni lot odbył się w 1786 roku. **Prawdziwy sarmacki pogrzeb Filusia był wydarzeniem na skalę kraju.**

BALON NADMUCHIWANY

Nadmuchiwane balony,
tworzone z różnych
materiałów, były znane
człowiekowi od wieków.

Najczęściej do ich wytwarzania używano wnętrzości zwierząt
(najczęściej pęcherzy).

Już w 1824 roku, Michael Faraday konstruował PIERWSZE BALONY
Z GUMY, które wykorzystywał później w swoich doświadczeniach
z wodorem.

BARDZIEJ ZNANY BALON LATEKSOWY, wykonany z bardzo
elastycznej substancji pochodzącej z roślin, został po raz pierwszy
wykonany w Londynie w 1847 roku.

BALON powstał prawdopodobnie przez przypadek - jako efekt
uboczny eksperymentów i prób wynalezienia nowego tworzywa
na dętki.

Masowa produkcja balonów rozpoczęła się dopiero w 1930 roku.
Nadmuchiwane balony są wykorzystywane głównie do celów
dekoracyjnych.

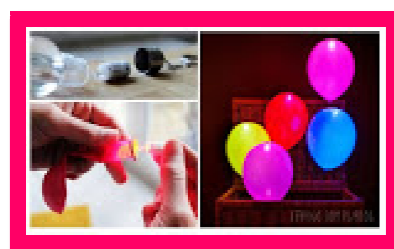
Trzy pomysły na wykorzystanie balonów

Balonowe pojemniki

Ciekawy sposób na urozmaicenie przybornika na długopisy lub wazonika na kwiaty. Wystarczy przyciąć balon u dołu, naciągnąć na pojemniki (może to być słoik), a na samym końcu wepchnąć ustnik balonu do środka (to będzie nasz otwór wazonika) i gotowe! **Stopień trudności: średnio trudne.**

Świecące balony

Nadadzą się do dziecięcego pokoju, zamiast lampki, lub na wieczorne przyjęcie. Aby je wykonać należy umieścić ledowe światełka (najlepiej bezprzewodowe) w napompowanych balonach i przywiązać je w wybranym miejscu. **Stopień trudności: średnio trudne.**

Świeczniki

Wystarczy przykleić materiałowe (najlepiej okrągłe), małe serwetki do balonu, poczekać aż wyschnie i przebić balon. **Stopień trudności: średnio trudne.**